

označene kupčije s tem, da si je od izposojevalca v poroštvo vzel častno besedo, prisego ali drugo podobno zagotovilo, zapade ostremu zaporu od 3 do 6 mesecev in denarni globi od 500 do 1000 gold. Tudi se more tak iz dežele izgnati. Ista kazen zadene tistega, ki tako v §. 1. navedeno terjatev pridobi, jo prodá ali izterjava.

§. 3. Kdor je bil zavoljo tega uže večkrat kaznovan, naj se kaznuje z ostrim zaporom od 3 mesecev do 1 leta. Tudi se sme iz dežele izgnati.

§. 4. Kdor dela v §. 1. označene kupčije navadno in kot svoj obrt, temu naj se naloži zapor od 6 mesecev do 2 let in denarne globe od 1000 do 3000 gld., in potem naj se iz dežele prežene.

§. 5. Ako bi obsojenec ne imel denarja dovolj za denarno globo, naj se mu spremeni v zaporno kazen, tako, da mora vsakih 10 gold. en dan v zaporu sedeti.

§. 6. Ta prestopek ima iste nasledke, ko prestoppek goljufije.

§. 7. Kazen odpade, če je krivi posojevalec popravil storjeno škodo, še prej ko je sodnija za njegov prestoppek zvedela.

§. 8. Sodnik naj tako kupčijo za neveljavno spozna, in če preiskava to potrdi (opraviči), naj izreče, da si imata posojevalec in izposojevalec, kar sta si od dne tiste kupčije dala, drug drugemu s postavnimi obrestmi vred nazaj dati.

Starozgodovinske stvari.

Grad „Ezzenbach“ ni stal na Kranjskem.

Priobčil Davorin Trstenjak.

Andehščani, ki so imeli posestva na Kranjskem, so bili tudi veliki posestniki zapadno od Ina in južno od Dunava. Tukaj so bile njihove lastnine: grad Neuburg, v listinah „Nwnburch, Nuvenburgk“ itd., toraj ne ob Kokri. V gori omenjenem okrožji so bila tudi posestva njihovih ministerjalcev, kakor: Haarbach, Mithich, Rottersham in Ezzenbach, današnji Essenbach, iz staronemšk. ettan, ezzen, essen, kar izvirno pomenja: rediti se, živež dajati, in se toraj nikakor ne sme na „jesenice“ misliti. Ako bi oni kraj imel po jeseni ime, bili bi Nemci pisali „Esk en“ — „Eschenbach“. Essenbach stoji v današnjem sodnijskem okraji Griesbach na Bavarskem. Rapoto de Ezzenbach je bil ministerial Andehščanov in kastelan njihovega grada „Nuwenburc“, ob enem postavljen za pobiranje mitnine od ladij, ki so po Inu plavale in različno robo prevažale. Ta Rapoto de Ezzenbach je moral tudi feude od Andehščanov na Kranjskem imeti, ker je koroški vojvoda Ulrik, ki je ob enem bil gospodar kranjske dežele, potrdil s pismom od 24. aprila 1257. leta „in novo castro nostro in Carniola circa Werdenecke“ Rapotovim sinom: Ortolfu, Alberu in Rapotu: „omnia ea, quae pater eorum justo possedit titulo feudali“, kakor darilno pismo govori. Vojvoda koroški je namreč dobil koroška, kranjska in štajarska posestva Andehščanov, katera je patrijarh Berthold oglejski cerkvi sporočil, od patrijarha Gregorja za užitek.

Obširno o tem se najde v Hormayrjevih: „Sämmtliche Werke III., die grossen Geschlechter im tyrolischen Hochgebirg, II. die Grafen von Andechs. Iz Tirolskega je tudi prišla plemenita rodbina: „Abfaltrn“ na Kranjsko, torej njeno pokolenje ni kranjsko.

Od gosp. Šumija navedene listine, katere menda iz „Monum. Boic.“ pozna, kjer pa se samo posnetek na-

haja, so v originalu na pergamentu pisane, in hranjene v kralj. bavarskem državnem arhivu v Monakovem.

Društvene stvari.

Poziv slovenskim pisateljem.

„Matica“ je uže pričela tiskati „Letopis“ za letošnje leto, zato se podpisani odbor obrača z vljudno prošnjo do cenjenih pisateljev naših, naj zopet pridejo prvemu našemu znanstvenemu zavodu s primernimi spisi na pomoč. Da „Letopis“ vstreza svojemu glavnemu cilju: „utile dulci“, naj znanstveni članki se vrstijo z zabavnimi, a tako, da z ozirom na različnost njegovih čitateljev se znanstveni članki v „Letopisu“ ne spenjajo previsoko v učenostno višino, zabavni članki pa tudi naj niso brez poučnega zrnja. Noben članek v „Letopisu“ pa ne sme biti preobširen zato, da po več mnogovrstnega gradiva pride v en letnik, ki navadno obsega kakih 20 pól.

Ker, kakor izkušnje pričajo, imajo „Matičine“ knjige posebno ostrih kritikarjev, zato prosi odbor še posebno gospode pisatelje te vrste, naj „Matici“ pošljejo tudi svojih spisov v tisek, da z zgledom svojim kažejo drugim pisateljem pravo gradivo „Matičinih“ knjig. Vsak spis, ki se strinja s §. 1. „Matičinih“ pravil, in ki se vredniku Letopisovemu pošlje o pravem času za tisek, sprejel se bo rad in bode honoriran po določbah „opravilnega reda“, ki odmerja nagrado izvirnikom in pa prevodom. Ker „Matica“ želi svojim čitateljem streči z izvirnimi spisi, dodajamo konečno še to željo, naj gospodje pisatelji osobito z izvirnimi članki podpirajo slovstveno delovanje „Matičino“.

Da pa more „Letopis“ za leto 1881. v rokah društvenikov biti meseca decembra t. l., zato prosimo, naj se gospodje pisatelji kolikor moči požurijo s poslanjem „Letopisu“ namenjenim.

V Ljubljani 15. junija 1881.

Za odbor Matičin
Dr. Janez Bleiweis

Národno blagó.

Prislovice in reki iz Istre.

Nabral po Kastavščini učitelj V. Kinkela.

Lahko mu je, aš ima skare i sukno v rukah (ima vso oblast.)

I va ovu kuću je vrag svoji rogi zakopal.

Vlas po vlas — gola glava (tudi po malo se mnogo potrosi).

Bolje je sreće, nego umeće.

Ki ume, ima dve, ki neume, nima nijedne.

Svako prase mrkvu kopa za-se.

Sreća i nesreća gredu s jednim putom.

Prva sreća prazna vreća.

Zlata mare (Goldkäfer) letí, letí, pak najzada u blato zaletí (prevzetno deklé lahko pade v sramoto).

Neka je i vragu (sovražniku) pravo.

Tebe bi drago prodal, ki te ne bi poznal.

Ne vadi starega konja drčēt.

Slabo je, kade postane z opanka postol (kadar se siromak preuzame).

Ima kosmatu dušu (je brez vesti).

Mačka mu je pojila kvas (propal mu je pri trgovini kapital).

Slabo pride na jednoj nogi šepajuć.